

Παρέμβαση

Από τον Κώστα Γκούμα

Η διψασμένη Θεσσαλία δεν έχει άλλη επιλογή

Στα τέλη του προηγούμενου μήνα (26/5), δημοσιεύθηκαν στην έγκριτη εφημερίδα σας, τα συμπεράσματα μελέτης για «το υδατικό δυναμικό της Θεσσαλίας» που εκπονήθηκε από ερευνητική ομάδα του Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (Π.Θ.) και υπογράφεται από τον αναπληρωτή καθηγητή κ. Νικήτα Μυλόπουλο.

Επί των συμπερασμάτων αυτών κρίνουμε επιβεβλημένο να αντιπαραστήσουμε κάποια σχόλια. Το βασικό μέρος του κειμένου συμπερασμάτων εντοπίζει και αναδεικνύει τα τεράστια περιβαλλοντικά προβλήματα στη Θεσσαλική λεκάνη.

Για τον Πηνειό αναφέρεται στη ρύπανση, στα νεκρά ψάρια και στη (σε επικίνδυνο βαθμό) σχεδόν μόνιμα μειωμένη απορροή του. Για τους υπόγειους υδροφορείς παρατηρεί την πτώση της στάθμης, την υπαλμύριση, τις καθιζήσεις και τις εδαφικές ρωγμές. Σε ό,τι αφορά στην ποιότητα των υδάτων αναφέρεται στη νιτρορύπανση και στη συνεχή επιδείνωση της κατάστασης.

Τέλος για τα υδατικά ισοζύγια επισημαίνει ότι το έλλειμμα στο υδατικό διαμέρισμα της Θεσσαλίας ανέρχεται περίπου στο 1 δισ. κ.μ.

Απαράδεκτη θεωρεί ο Κων. Γκούμας τη δαιμονοποίηση και απαξίωση των υδροηλεκτρικών έργων στη Θεσσαλία

ραγωγικών δραστηριοτήτων που γεννούν υδατικές ανάγκες (ύδρευση, Βιομηχανία, γεωργία, κτηνοτροφία κ.λπ.). Στην Ηπειρωτική Ελλάδα το φαινόμενο αυτό είναι συνηθισμένο γι' αυτό άλλωστε η Αττική υδρεύεται από απόσταση 250 χλμ δυτικά και η Θεσσαλονίκη από ποταμούς και υδατικά διαθέσιμα άλλων λεκανών. Όλα δείχνουν ότι και η διψασμένη Θεσσαλία δεν έχει άλλη επιλογή. Και εάν όπως αναφέρεται στην έρευνα του Π.Θ. η απόσταση των 18 χλμ από τη Συκιά στον κάμπο θεωρείται μακρινή, άραγε πώς θα σχολιάζαμε την μεταφορά από τον Εύηνο στο λεκανοπέδιο Αττικής;

Σε ό,τι αφορά στη «φέρουσα ικανότητα» του οικοσυστήματος στη Θεσσαλία,ας μας πληροφορήσουν οι ερευνητές, που γνωρίζουν και τις διαχειριστικές μελέτες, ποια είναι τα υδατικά διαθέσιμα της Θεσσαλικής λεκάνης και τι μέρος των υδατικών αναγκών μπορούν να καλύψουν και σε πόσο χρόνο; Εάν πάλι έχουν την άποψη ότι οι ανάγκες του πρωτογενούς τομέα (διότι περί αυτού πρόκειται) πρέπει να προσαρμοστούν στα υδατικά διαθέσιμα της λεκάνης, δεν έχουν παρά να συνεργα-

επισίως, κάτι που επιβεβαιώνεται και από τη διαχειριστική μελέτη (Σ.Δ.) που εκπονήθηκε πρόσφατα και βρίσκεται προς έγκριση στον υπουργό (ΥΠΕΚΑ). Η μελέτη του κ. Ν. Μυλόπουλου υπενθυμίζει την πρόταση των Σχεδίων Διαχείρισης για ανάγκη μείωσης των απολήψεων από Πννεϊό και υπόγεια νερά.

Όλα αυτά σωστά και γνωστά. Μας προκαλεί όμως και κάποια απορία, εάν και σε τι καινούργιο συνεισφέρει αυτή η έρευνα, καθόσον επί 40 περίπου χρόνια όλοι οι επιστημονικοί και κοινωνικοί φορείς της Θεσσαλίας αλλά και ευρύτερα έχουν αναδείξει αυτά τα προβλήματα σε αλληπάλληλα συνέδρια, ημερίδες, εκδηλώσεις (ΤΕΕ, ΓΕΩΤΕΕ, Πανεπιστήμια, Τοπική και Περιφερειακή Αυτό-διοίκηση, ΕΘΕΜ, ΕΔΕΥΑ και ΔΕΥΑ Θεσσαλίας, Αγροτικοί φορείς, μεμονωμένοι επιστήμονες κ.ο.κ.).

Θα ανέμενε κανείς, εφόσον τα πορίσματα της έρευνας ευθυγραμμίζονται πλήρως με τις παρατηρήσεις που επί πολλά χρόνια έχουν αναδείξει οι Θεσσαλοί, να προχωρήσουν τουλάχιστον και σε επιστημονικά τεκμηριωμένες προτάσεις επίλυσης όπως για παράδειγμα η συστηματική παρακολούθηση της ποιότητας των νερών, η δημιουργία ενιαίου αυτόνομου φορέα διαχείρισης των νερών στη λεκάνη, η έρευνα για τους υπόγειους υδροφορείς καθώς και άλλα μέτρα και δράσεις, πολλά εκ των οποίων προβλέπονται και στα Σχέδια Διαχείρισης.

Δυστυχώς τίποτε απ' όλα αυτά δεν βρίσκει κανείς στα δημοσιεύματα για την έρευνα του Π.Θ. Με έκ-

πληξη όμως παρατηρούμε ότι οι ερευνητές και ο κ. Μυλόπουλος, με πρόσχημα την επίλυση των περιβαλλοντικών προβλημάτων της Θεσσαλίας, εγκαταλείπουν πλέον την επιστημονική γλώσσα και επιλέγουν τους εντυπωσιασμούς και τις αοριστίες («γιγάντια» έργα κ.ο.κ.) κάνοντας ευθεία επίθεση στην επιλογή μεταφοράς νερών από τον Αχελώο για κάλυψη του (παραδεκτού και από τους ίδιους) υδατικού ελλείμματος του 1 δισ. κ.μ. νερών ανά έτος.

Καταρχήν δεν μπορούμε να μην σχολιάσουμε τον χρόνο που επέλεξαν οι ερευνητές του Πανεπιστημίου να μας ανακοινώσουν τα -γνωστά έτοιμα κι αλλιώς- πορίσματά τους. Είναι τυχαίο που η ανακοίνωσή τους συμπίπτει με τον θόρυβο που ξεσήκωσαν όλες οι οργανώσεις, κόμματα κ.α. που συντονισμένα για μία ακόμη φορά επιτίθενται στην επί δεκαετίες προωθούμενη πολιτική όλων των κυβερνήσεων για το θέμα αυτό; Είναι τυχαία η πλήρης ταύτιση των απόψεων με κάποιο κόμμα της αντιπολίτευσης που επίμονα προβάλλει παρόμοιες θέσεις;

Αλλά ας μιλήσουμε για την ουσία: Πριν απ' όλα θεωρούμε απαράδεκτη τη δαιμονοποίηση και απαξίωση των υδροηλεκτρικών έργων όπως αυτό της Συκιάς στην περιοχή Καρδίτσας επί του Αχελώου που η έρευνά τους, ρισκάροντας την επιστημονική γελιοποίηση, το κατατάσσει στα «γιγάντια υδραυλικά έργα»!

Άραγε αυτές τις γνώσεις προωθούν και αυτά τα

αισθήματα καλλιεργούν στους σπουδαστές του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας για τα τόσο χρήσιμα και αναγκαία παρόμοια έργα;

Αντιτίθενται πλέον οι μηχανικοί-καθηγητές στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ και ειδικότερα από το νερό; Έχει εξαιρεθεί πλέον το αντίστοιχο μάθημα από το πρόγραμμα σπουδών του Π.Θ.; Επιπλέον τίθεται και ένα θέμα αρχής. Η πολιτεία προώθησε εδώ και δεκαετίες χρήσιμα ΥΗΕ στον Αχελώο όπως η Μεσοχώρα και η Συκιά που παραμένει ημιτελής. Άραγε προτείνουν από το Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών του Π.Θ. την εγκατάλειψη των έργων αυτών; Συντάσσονται άραγε με τις ανάγκες σχολιασμού προτάσεις μεμονωμένων πολιτικών προσώπων για «κατεδάφιση» ή/και «κανατίναξη» των έργων αυτών, (ο κ. Μυλόπουλος ήταν παρών πέρυσι σε forum στη Λάρισα όταν «κατατέθηκαν» οι απόψεις αυτές).

Σε ό,τι αφορά στη μεταφορά νερών από μια γειτονική λεκάνη σε μια άλλη, από όσα τουλάχιστον γνωρίζουμε, δεν υπάρχει κάποιος περιορισμός για κάτι τέτοιο από την επιστήμη διαχείρισης των νερών. Αντίθετα σε πολλές περιπτώσεις προκύπτει ως απόλυτα φυσιολογική επιλογή, ιδιαίτερα όταν παρατηρούνται έντονες διαφορές στο ανάγλυφο μιας περιοχής λόγω ύπαρξης από τη μια πλευρά ορεινών όγκων (με συνέπεια μεγάλη συγκέντρωση υδατικών πόρων) και από την άλλη εκτεταμένων πεδιάδων, μεγάλων πόλεων και φυσικά πολλών πα-

στον με το τμήμα Ιεωπονίας για να μας υποδείξουν πόσες χιλιάδες αγρότες θα πρέπει να εγκαταλείψουν τις καλλιέργειές τους.

Κλείνοντας μια παρατήρηση. Τους τελευταίους 18 μήνες στη Θεσσαλία έγιναν πολλές εκδηλώσεις από διάφορους φορείς (ΤΕΕ, ΓΕΩΤΕΕ, Περιφέρεια κ.ά.) για το υδατικό πρόβλημα γενικά αλλά και εξειδικευμένα για την υδρον-ηλεκτρική ενέργεια, τα περιφερειακά έργα κλπ. Είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε ότι σε όλες αυτές τις εκδηλώσεις το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας είχε κληθεί, παρ' όλα αυτά ουδέποτε παρέστη για να συμβάλει με τις απόψεις τους. Η μόνη φορά που διαπιστώσαμε συμμετοχή τους, ήταν όταν ο κ. Ν. Μυλόπουλος παρέστη επιλεκτικά και συνεισέφερε επί του θέματος σε μια πολιτική εκδήλωση των οικολόγων στη Λάρισα πέρυσι το φθινόπωρο. Εμείς όμως, παρότι διαπιστώνουμε μια επιλεκτική παρουσία στον διάλογο για τα υδατικά ζητήματα, είμαστε ανοικτοί στο διάλογο και καλούμε δημοσίως το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας να διοργανώσει, όπως εκείνο κρίνει, κάποιο σχετικό forum με ειδικούς επιστήμονες αλλά και κοινωνικούς φορείς (χωρίς αποκλεισμούς απόψεων) για τα θέματα που αναπτύξαμε, έτσι ώστε οι επιστήμονες να τιμήσουν τον ρόλο τους απέναντι στους πολίτες για αντικειμενική και χωρίς κομματικές παρωπίδες ενημέρωση.

*** Ο Κώστας Γκούμας, είναι γεωπόνος, πρόεδρος του ΓΕΩΤΕΕ/Κ.Ε.**

ΕΠΙΣΤΟΛΗ - ΑΠΑΝΤΗΣΗ

Πρόσφατα δόθηκαν στη δημοσιότητα τα συμπεράσματα μελέτης για «το υδατικό δυναμικό της Θεσσαλίας» που εκπονήθηκε από ερευνητική ομάδα του Τμήματος Πολιτικών Μηχανικών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας (Π.Θ.) και υπογράφεται από τον αναπληρωτή καθηγητή κο Νικήτα Μυλόπουλο.

Επί των συμπερασμάτων αυτών κρίνουμε επιβεβλημένο να αντιτείνουμε κάποια σχόλια.

Το βασικό μέρος του κειμένου συμπερασμάτων εντοπίζει και αναδεικνύει τα τεράστια περιβαλλοντικά προβλήματα στη Θεσσαλική λεκάνη.

Για τον Πηνειό αναφέρεται στην ρύπανση, στα νεκρά ψάρια και στην (σε επικίνδυνο βαθμό) σχεδόν μόνιμα μειωμένη απορροή του.

Για τους υπόγειους υδροφορείς παρατηρεί την πτώση της στάθμης, την υφαλμύριση, τις καθιζήσεις και τις εδαφικές ρωγμές.

Σε ότι αφορά στην ποιότητα των υδάτων αναφέρεται στην νιτρορρύπανση και στην συνεχή επιδείνωση της κατάστασης.

Τέλος για τα υδατικά ισοζύγια επισημαίνει ότι το έλλειμμα στο υδατικό διαμέρισμα της Θεσσαλίας ανέρχεται περίπου στο 1 δις κ.μ. ετησίως, κάτι που επιβεβαιώνεται και από την διαχειριστική μελέτη (Σ.Δ) που εκπονήθηκε πρόσφατα και βρίσκεται προς έγκριση στον υπουργό (ΥΠΕΚΑ). Η μελέτη του κου Ν. Μυλόπουλου υπενθυμίζει την πρόταση των Σχεδίων Διαχείρισης για ανάγκη μείωσης των απολήψεων από Πηνειό και υπόγεια νερά.

Όλα αυτά σωστά και γνωστά. Μας προκαλεί όμως και κάποια απορία, εάν και σε τι καινούργιο συνεισφέρει αυτή η έρευνα, καθόσον επί 40 περίπου χρόνια όλοι οι επιστημονικοί και κοινωνικοί φορείς της Θεσσαλίας αλλά και ευρύτερα έχουν αναδείξει αυτά τα προβλήματα σε αλληπάλληλα συνέδρια, ημερίδες, εκδηλώσεις (ΤΕΕ, ΓΕΩΤΕΕ, Πανεπιστήμια, Τοπική και Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση, ΕΘΕΜ, ΕΔΕΥΑ και ΔΕΥΑ Θεσσαλίας, Αγροτικοί φορείς, μεμονωμένοι επιστήμονες κ.ο.κ.).

Θα ανέμενε κανείς, εφόσον τα πορίσματα της έρευνας ευθυγραμμίζονται πλήρως με τις παρατηρήσεις που επί πολλά χρόνια έχουν αναδείξει οι Θεσσαλοί, να προχωρήσουν τουλάχιστον και σε επιστημονικά τεκμηριωμένες προτάσεις επίλυσης όπως για παράδειγμα η συστηματική παρακολούθηση της ποιότητας των νερών, η δημιουργία ενιαίου αυτόνομου φορέα διαχείρισης των νερών στη λεκάνη, η έρευνα για τους υπόγειους υδροφορείς καθώς και άλλα μέτρα και δράσεις, πολλά εκ των οποίων προβλέπονται και στα Σχέδια Διαχείρισης.

Δυστυχώς τίποτε απ' όλα αυτά δεν βρίσκει κανείς στα δημοσιεύματα για την έρευνα του Π.Θ. Με έκπληξη όμως παρατηρούμε ότι οι ερευνητές και ο κος Μυλόπουλος, με πρόσχημα την επίλυση των περιβαλλοντικών προβλημάτων της Θεσσαλίας, εγκαταλείπουν πλέον την επιστημονική γλώσσα και επιλέγουν τους

εντυπωσιασμούς και τις αοριστίες («γιγάντια» έργα κ.ο.κ.) κάνοντας ευθεία επίθεση στην επιλογή μεταφοράς νερών από τον Αχελώο για κάλυψη του (παραδεκτού και από τους ίδιους) υδατικού ελλείμματος του 1 δις κ.μ. νερών ανά έτος.

Κατ' αρχήν δεν μπορούμε να μην σχολιάσουμε τον χρόνο που επέλεξαν οι ερευνητές του Πανεπιστημίου να μας ανακοινώσουν τα -γνωστά έτσι κι αλλιώς- πορίσματά τους. Είναι τυχαίο που η ανακοίνωσή τους συμπίπτει με το θόρυβο που ξεσήκωσαν όλες οι οργανώσεις, κόμματα κ.α. που συντονισμένα για μία ακόμη φορά επιτίθενται στην επί δεκαετίες προωθούμενη πολιτική όλων των κυβερνήσεων για το θέμα αυτό; Είναι τυχαία η πλήρης ταύτιση των απόψεων με κάποιο κόμμα της αντιπολίτευσης που επίμονα προβάλλει παρόμοιες θέσεις;

Αλλά ας μιλήσουμε για την ουσία:

Πριν απ' όλα θεωρούμε απαράδεκτη την δαιμονοποίηση και απαξίωση των υδροηλεκτρικών έργων όπως αυτό της Συκιάς στην περιοχή Καρδίτσας επί του Αχελώου που η έρευνά τους, ρισκάροντας την επιστημονική γελοιοποίηση, το κατατάσσει στα «γιγάντια υδραυλικά έργα» !!

Άραγε αυτές τις γνώσεις προωθούν και αυτά τα αισθήματα καλλιεργούν στους σπουδαστές του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας για τα τόσο χρήσιμα και αναγκαία παρόμοια έργα ;

Αντιτίθενται πλέον οι μηχανικοί-καθηγητές στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ και ειδικότερα από το νερό; Έχει εξαιρεθεί πλέον το αντίστοιχο μάθημα από το πρόγραμμα σπουδών του Π.Θ. ; Επί πλέον τίθεται και ένα θέμα αρχής. Η πολιτεία προώθησε εδώ και δεκαετίες χρήσιμα ΥΗΕ στον Αχελώο όπως η Μεσοχώρα και η Συκιά που παραμένει ημιτελής. Άραγε προτείνουν από το Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών του Π.Θ. την εγκατάλειψη των έργων αυτών ; Συντάσσονται άραγε με τις ανάξιες σχολιασμού προτάσεις μεμονωμένων πολιτικών προσώπων για «κατεδάφιση» ή/και «ανατίναξη» των έργων αυτών, (ο κος Μυλόπουλος ήταν παρών πέρυσι σε forum στη Λάρισα όταν «κατατέθηκαν» οι απόψεις αυτές).

Σε ότι αφορά στην μεταφορά νερών από μια γειτονική λεκάνη σε μια άλλη, από όσα τουλάχιστον γνωρίζουμε, δεν υπάρχει κάποιος περιορισμός για κάτι τέτοιο από την επιστήμη διαχείρισης των νερών. Αντίθετα σε πολλές περιπτώσεις προκύπτει ως απόλυτα φυσιολογική επιλογή, ιδιαίτερα όταν παρατηρούνται έντονες διαφορές στο ανάγλυφο μιας περιοχής λόγω ύπαρξης από τη μια πλευρά ορεινών όγκων (με συνέπεια μεγάλη συγκέντρωση υδατικών πόρων) και από την άλλη εκτεταμένων πεδιάδων, μεγάλων πόλεων και φυσικά πολλών παραγωγικών δραστηριοτήτων που γεννούν υδατικές ανάγκες (ύδρευση, βιομηχανία, γεωργία, κτηνοτροφία κλπ) . Στην Ηπειρωτική Ελλάδα το φαινόμενο αυτό είναι συνηθισμένο γι' αυτό άλλωστε η Αττική υδρεύεται από απόσταση 250

χλμ δυτικά και η Θεσσαλονίκη από ποταμούς και υδατικά διαθέσιμα άλλων λεκανών. Όλα δείχνουν ότι και η διψασμένη Θεσσαλία δεν έχει άλλη επιλογή. Και εάν όπως αναφέρεται στην έρευνα του Π.Θ. η απόσταση των 18 χλμ από τη Συκιά στον κάμπο θεωρείται μακρινή, άραγε πως θα σχολιάζαμε την μεταφορά από τον Εύηνο στο λεκανοπέδιο Αττικής;

Σε ότι αφορά την «φέρουσα ικανότητα» του οικοσυστήματος στη Θεσσαλία, ας μας πληροφορήσουν οι ερευνητές, που γνωρίζουν και τις διαχειριστικές μελέτες, ποια είναι τα υδατικά διαθέσιμα της Θεσσαλικής λεκάνης και τι μέρος των υδατικών αναγκών μπορούν να καλύψουν και σε πόσο χρόνο; Εάν πάλι έχουν την άποψη ότι οι ανάγκες του πρωτογενούς τομέα (διότι περί αυτού πρόκειται) πρέπει να προσαρμοστούν στα υδατικά διαθέσιμα της λεκάνης, δεν έχουν παρά να συνεργαστούν με το τμήμα Γεωπονίας για να μας υποδείξουν πόσες χιλιάδες αγρότες θα πρέπει να εγκαταλείψουν τις καλλιέργειές τους.

Κλείνοντας μια παρατήρηση. Τους τελευταίους 18 μήνες στη Θεσσαλία έγιναν πολλές εκδηλώσεις από διάφορους φορείς (ΤΕΕ, ΓΕΩΤΕΕ, Περιφέρεια κ.α.) για το υδατικό πρόβλημα γενικά αλλά και εξειδικευμένα για την υδροηλεκτρική ενέργεια, τα περιφερειακά έργα κλπ. Είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε ότι σε όλες αυτές τις εκδηλώσεις το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας είχε κληθεί, παρόλα αυτά ουδέποτε παρέστη για να συμβάλλει με τις απόψεις τους. Η μόνη φορά που διαπιστώσαμε συμμετοχή τους ήταν όταν ο κος Ν. Μυλόπουλος παρέστη επιλεκτικά και συνεισέφερε επί του θέματος σε μια πολιτική εκδήλωση των οικολόγων στη Λάρισα πέρυσι το φθινόπωρο. Εμείς όμως, παρότι διαπιστώνουμε μια επιλεκτική παρουσία στο διάλογο για τα υδατικά ζητήματα, είμαστε ανοικτοί στο διάλογο και καλούμε δημοσίως το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας να διοργανώσει, όπως εκείνο κρίνει, κάποιο σχετικό forum με ειδικούς επιστήμονες αλλά και κοινωνικούς φορείς (χωρίς αποκλεισμούς απόψεων) για τα θέματα που αναπτύξαμε, έτσι ώστε οι επιστήμονες να τιμήσουν το ρόλο τους απέναντι στους πολίτες για αντικειμενική και χωρίς κομματικές παρωπίδες ενημέρωση.

Ιούνιος 2013

Κώστας Γκούμας, Γεωπόνος, πρώην πρόεδρος ΓΕΩΤΕΕ/Κ.Ε